

τὸ σκότος, μετὰ τοιαύτην ἐλπίδα πᾶσον μεγαλητέ-
ρα κατέλαβεν ἀπελπισία τοὺς δυστυχεῖς ναυαγούς! Ἡ
Κυρία Μακκλάρν, ἐν ᾧ ἐνομίζετο ὅτι ἔρχετο τὸ
σῶζον πλοῖον, ἐχόρευε τὸ παιδίον τῆς εἰς τὰς χεῖρας
τῆς, καὶ μὲ τὰς τρυφερωτέρας λέξεις τῷ ὑπόσχετο
τροφὴν καὶ ὕδωρ. Ἀλλ' ἅμα ἤκουσε τοὺς τρομεροὺς λό-
γους: αὖ τὸ πλοῖον δὲν ἔρχεται, »

— Ἀπόθανε λοιπὸν καὶ σὺ ἄθλιον! ἀνέκραξε, καὶ
ἐλαιποθύμητε πάλιν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνδρῶν δὲν ἀντέτρεπε περὶ τὴν ἡ-
γενησάντων. Ὁ Γάλλος ἐπιβάτης ἐπλησίασεν εἰς τὸ χει-
λὸς τῆς λέμβου διὰ νὰ ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ
νὰ τελειώσῃ τὰ δεινὰ του ἐφ' ἅπασι· ἀλλ' ὁ ἀκόλου-
θος Ἑρρίκος, ἐννοήσας τὴν πρόθεσιν του, τὸν συνέλαβεν
ἀπὸ τὸν βραχίονα.

— Κύριε Γάλλε, τῷ εἶπε, περιμείνατε καὶ ὡς αὐ-
ριον, καὶ ἂν ἡ ἡμέρα δὲν φέρῃ βελτίωσιν εἰς τὴν τύ-
χην μας, σὰς ἐπιτρέπω νὰ ἐκτελέσητε τὸν σκοπὸν
σας, ἐπανιστάμενος κατὰ τῶν σκοπῶν τοῦ θεοῦ.

Ὁ Γάλλος ἠσυχύνθη βλέπων εἰς τὸ μενίστριον ἐκεῖ-
νο τοιαύτην εὐψυχίαν, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του.

— Θωμᾶ, εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ εἰς ναύτης εἰς
ἄλλον γείτονά του, ὅταν ἤμην εἰς Καναδᾶν, ἤκουσα
τοὺς ἀγρίους ἐκεῖ λέγοντας, ὅτι τὸ κρέας τῶν μικρῶν
παιδίων εἶναι τρυφερὸν καὶ γλυκὺ ὡς τῶν ἀρνίων.

Ὁ Θωμᾶς ἠτένισε τὸν ὁμιλήσαντα, μὲ φλογερὸν
βλέμμα.

— Ἰωάννη, ἔχεις μάχαιραν; τὸν ἠρώτησε μετὰ
μικρὰν σιωπὴν.

— Ἐγώ, καὶ πολὺ κοπτερὰν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Τὸ παιδίον μου! ἀνέκραξεν ἀναπηδῶσα ὡς
λέαινα ἡ Κ. Μακκλάρν, ἥτις ἐφαίνετο πρὶν λειποθυ-
μοῦσα ἢ κοιμωμένη. Τίς θέλει νὰ μ' ἀφαιρήσῃ τὸν Εὐ-
γένιον μου; Ἐλθέτε, ἐδῶ εἶμαι. Ἄν ἔχετε μαχαίρας,
ἔχω τοὺς ὀνυχάς μου, ἔχω ἐγὼ τοὺς ὀδόντας μου. Δὲν
θὰ μὲ ἀρπάγητε τὸν Εὐγένιον.

Ἀλλὰ διὰ μιᾶς πίπτουσα εἰς τὰ γόνατα,

— Πεινᾶτε, εἶπεν, ἔχετε δίκαιον. Θέλετε νὰ φά-
γητε, ἔχετε δίκαιον. Ἀλλὰ σὰς παρακαλῶ, ἀλλὰ σὰς
ἐκτενέω γονυπετῶς· λυπηθῆτέ με προσπίπτουσαν εἰς
τοὺς πόδας σας, ἀφήσατε τὸ παιδίον μου. Θυσιάσετε ἐμέ.
Σὰς εἶναι πολὺ συμφερότερον. Ἀπὸ ἐν μικρὸν παιδίον
τίς πρῶτος θὰ φάγῃ. Ἀπὸ ἐμὲ δύνασθε νὰ τραφῇτε
δύο ἡμέρας τοῦλάχιστον, καὶ ἐνταῦτοις θὰ φανῇ ἡ ξη-
ρὰ, ἢ θὰ ἔλθῃ πλοῖον εἰς σωτηρίαν σας. Μὴ ἀποβάλ-
λετε τὴν δέσπιν μου.

Ἐπειτα δὲ στραφείσα πρὸς τὸν ἀκόλουθον,

— Κύριε ἀξιωματικέ, τῷ εἶπε. Σὰς παραδίδω τὸν
υἱόν μου, βοηθήσατε, κύριε ἀξιωματικέ· σῶσατε τὸν
υἱόν μου. Θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι. Θέλουσι νὰ τὸν
φάγωσι. Σῶσατέ τον, καὶ ἀποδόσατε ποτὲ εἰς τὸν
πατέρα του τὴν φίλην αὐτὴν παρκαταθήκην.

— Ἠσυχάσατε, κυρία, εἶπεν ὁ νέος ἀκόλουθος, ὅς-
τις ἐπίσης εἶχεν ἀκούσει τὴν συνδιάλεξιν τῶν ναυτῶν.
Τὸ παιδίον σας δὲν διατρέχει τοιοῦτον κίνδυνον. Δὲν
ἔξωρῶ ἂν σωθῶμεν ἢ ἂν ἀποθάνωμεν, Σὰς ἐγγνώμαι
ὅμως ὅτι ὁ ἀποθάνωμεν ἢ θὰ σωθῶμεν ὅλοι ὁμοῦ. Καὶ
ὅ,τι δύναται νὰ πείσῃ ἕκαστον περὶ τούτου, εἶναι αὐτό!

ἐπράσθεσε, σύρων ἀπὸ τὴν ζώνην του πυροβόλον, οὗ
ἡ θέα ἐπέβαλεν εἰς ὅλους σέβας καὶ σιωπὴν.

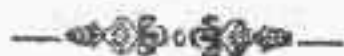
— Εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ! ἀνέκραξεν ἡ Κυρία
Μακκλάρν, γελῶσα ἐνταυτῷ καὶ κλαίουσα, καὶ κρα-
τοῦσα σφιγκτὰ τὸ βρέφος τῆς, χωρὶς νὰ συγκατανεύῃ
πλὴν οὐδὲ στιγμὴν νὰ τὸ ἀφήσῃ ἀπὸ τὰς ἀγκά-
λας τῆς.

Οὕτω παρῆλθε καὶ ἐκείνη ἡ νύξ, ζοφερωτέρη, θυελ-
λωδεστέρα, ἀγριωτέρα τῆς προτέρας. Ἡ βροχὴ οὐτε
στιγμὴν δὲν ἐπαυσεν, οὐδ' ἐκόπασε διόλου ὁ ἀνεμὸς·
ἐξ ἐναντίας δὲ, πρὸς βορρᾶν μεταπηδήσας, προσέθηκε
καὶ τὸ δριμύ ψῦχος εἰς τὰς λοιπὰς βασιάνους τῶν
ναυαγῶν.

Τέλος ἡ αὐγὴ ἔρχισε νὰ ὑποφώσκῃ, καὶ εἰς τὴν πρῶ-
την αὐτῆς ἀκτῖνα εἶδαν μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ μετὰ
φρίκης συγχρόνως πλοῖον ὅπερ ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς
δὲν τοὺς εἶχεν ἰδῆ, καὶ ἐπλεον ἐπ' αὐτοὺς ὀρθόν, ὥστε
ἡ πρῶτην του σχεδὸν τοὺς ἤγγιζεν ἤδη. Ὁ ἀκόλου-
θος Ἑρρίκος ἐσπρωξεν ἀμέσως ἰσχυρῶς τὸ πηδάλιον,
καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἐξέπεμψαν μεγάλην φωνήν, ἥτις ἠκού-
σθη ἀπὸ τὸ πλοῖον.

Τὸ πλοῖον ἀναχώρησεν ἐν τῷ ᾧ, κατεβίβασε τὴν
ἀναβάθραν του, καὶ ἐδέχθη τοὺς δυστυχεῖς. Τὴν Κυ-
ρίαν Μακκλάρν ὁμοῦ ἀνεβίβασαν οἱ ναῦται αὐτοῦ φο-
ράδην, διότι ἐκ τοῦ ψύχους, τῆς ὑγρασίας, καὶ πρὸ
πάντων ἐκ τῆς ψυχικῆς ἀγωνίας, εἶχεν ἀπολέσει τὴν
χρῆσιν τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν τῆς.

Τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτον Ὀλλανδικόν, καὶ διευθύνετο
πρὸς τὴν Ἀμερικὴν. Ἀλλ' ἀναλογισθεὶς ὁ πλοίαρχος
ὅτι δὲν εἶχεν ἱκανὴν ποσότητα τροφῶν καὶ ὕδατος διὰ
τοὺς προσθέτους τοῦ ἐπιβάτας, ἐπροτίμησε νὰ ἐπι-
στρέψῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' οὗ ὁμοῦ ἐφ' ὅλην τὴν
ἡμέραν ἐλοξοδρόμησεν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὕδατα, ὅπως σῶσῃ
καὶ ἄλλους τῶν ναυαγῶν, ἂν ἤθελεν ἀπαντήσῃ. Καὶ
τῷ ὄντι περὶ τὴν ἐσπέραν ἡτύχησε νὰ εὕρῃ καὶ ἄλλην
λέμβον ἔχουσαν ἐπτά ἐπιβάτας, καὶ τὴν ἐπαύριον εἰς-
έπλευσεν εἰς Βρέστην τῆς Γαλλίας, καὶ ἀπεβίβασεν
αὐτόθι τὴν λείαν τῆς φιλανθρωπίας του.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΟΙ.

ὑπὸ Κ. Π.

Ἡ αἵρεσις τῶν εἰκονομάχων, ἡ ἐπικρατήσασα ἐν
τῷ Βυζαντινῷ Κράτει ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀγδύης
μέχρι τῶν μέσων περίπου τῆς ἐνάτης ἑκατονταετη-
ρίδος, ἐγένετο πρόξενος μεγάλων συμφορῶν· διότι ἐ-
πήγαγε δεινὰς θρησκευτικὰς καταδιώξεις, αἱ δὲ κατα-
διώξεις αὗται προεκάλεσαν ἀδιαλείπτους στάσεις, αἱ
δὲ στάσεις διήρξαν τὰς δυνάμεις τοῦ ἔθνους, εἰς
ἐποχὴν καθ' ἣν τοῦτο, προσβαλλόμενον ἀπὸ βορρᾶ
ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ἀπ' ἀνατολῶν δὲ, καὶ ἀπὸ με-
σημβρίας, καὶ ἀπὸ δυσμῶν ὑπὸ τῶν Ἀράβων, εἶχε
πλείστην χρεῖαν ἐνώσεως. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, ἡ ἀλή-
θεια ἀπαιτεῖ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἅπαντες σχεδὸν
οἱ βασιλεῖς οἱ ἀσπασάμενοι τὴν αἵρεσιν ταύτην, ὑ-

πῆρξαν ἄνδρες ἐγκριτοί, μεγαλοῦργοι ἐν πολέμῳ, ἐν εἰρήνῃ δὲ συνετοί, καὶ περὶ τὸν κατ' ἰδίαν βίον χρηστώτεροι πολλῶν ὀρθοδόξων ἡγεμόνων. Ἰ' Ἀρά γε αἱ ἀρεταὶ ἐκείναι τοῦ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου, εἰς ὃν τὸ μῖσος τῶν ἀντιδόξων χρονογράφων ἐνεκλόλαψε τὸ τοῦ Κοπρωνίου στίγμα· ἀρά γε ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἐπιτηδειότης τοῦ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου, καὶ τοῦ Μιχαὴλ Τραυλοῦ, καὶ μάλιστα τοῦ τελευταίου τῶν εἰκονομάχων, Θεοφίλου τοῦ δυστυχούς, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προϊόν τοῦ δόγματος, τὸ ὅποιον οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐπρέσβευσαν καὶ διὰ στιβαρῆς χειρὸς ἡγωνίσθησαν νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τοὺς σφαδάζοντας ὑπηκόους; Βεβαίως ὄχι. Ἡ ἀπαγόρευσις τῶν εἰκόνων ἦτο ἀμάρτημα οὐ μόνον ἐκκλησιαστικόν, ἀλλὰ καὶ πολιτικόν. Διὰ νὰ πεισθῶμεν περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ μὲν περὶ αὐτῆς διάταξις, καὶ τοὶ στηριχθεῖσα ὑπὸ ἀνδρῶν γενναίων καὶ εὐφυῶν, παρήγαγεν, ἐπὶ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα ἔτη, φοβεράν ἀναστάπωσιν, ἡ δὲ κατάργησις αὐτῆς κατωρθώθη εὐχερῶς, εἰ καὶ διεξαχθεῖσα ὑπὸ ἀσθενῶν γυναικῶν, καὶ εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν νέαι προσέκυψαν γενεαὶ ἀνατραφεῖσαι ἐν τῷ δόγματι ἐκείνῳ, ὥστε οὐ μόνον ὁ στρατός ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν ἀπὸ εἰκονομάχων συνέκειτο, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κλήρου πολλοὶ καὶ διακεκριμένοι ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ ἄνδρες τὰ τῆς αἰρέσεως ταύτης ἐφρόνουν. Οἱ εἰκονομάχοι λοιπὸν βασιλεῖς δὲν ὑπῆρξαν μεγάλοι, διότι διετέλεσαν εἰκονομάχοι, ἀλλὰ καὶ περ πρεσβεύσαντες τὸ δόγμα ἐκεῖνο. Ἡ ἱστορία πολλάκις παρίστησιν ἡμῖν ἄνδρας εὐφυεῖς, οἵτινες, παγιδευθέντες ὑπὸ ἰδέας πλημμελοῦς, καταναλίσκουσι τοὺς θησαυροὺς τῆς περινοίας αὐτῶν εἰς ἐπιτυχίαν πραγμάτων ἀκατορθώτων, ὡς ἂν ἐφιλοτιμεῖτο ἡ θεία πρόνοια νὰ καταδεικνύῃ τὴν ἀθένειαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λαμπροτέροις αὐτῆς δημιουργήμασι. Πολλάκις, κατὰ δυστυχίαν, καὶ ἰσως κατ' εὐτυχίαν, ἡ μετριότης, ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἶναι συνετωτέρα τῆς δαιμονιωτέρας φύσεως, ἐμπιπτούσης ἐνίοτε εἰς πλάνας, τὰς ὁποίας ἤθελέ τις θεωρήσει ἀναξίως τῶν ἀμύλυτέρων πνευμάτων, ὡς ἂν εἰ ἡ τύχη ἐπαναλαμβάνουσα τὸν μῦθον τοῦ Διὸς ἐπεμελείτο νὰ τιμωρῇ τοὺς προμηθεῖς ἐκείνους, τοὺς κλέψαντας τὸ πῦρ τὸ οὐράνιον. Οὐδ' ἔχομεν χάριαν νὰ ἐξέλθωμεν τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, διὰ νὰ εὐρωμεν παραδείγματα τῆς ἀληθείας ταύτης τρανά. Ἰ' Μήπως ὁ Ἰουλιανὸς ὁ ἀποστάτης δὲν κατησώτευσεν τὴν θυμωσθῆν αὐτοῦ χρηστότητα, καὶ παιδείαν, καὶ ἀνδρείαν, ἀγωνιζόμενος, Πυγμαλίων ἀτυχῆς, νὰ ἐμψυσήσῃ ψυχὴν νέαν εἰς τὸν νεκρὸν τῆς εἰδωλολατρείας;

Ἡ εἰκὼν τῆς εὐφυΐας, τῆς παλαιούσης πρὸς τὴν ἰδίαν ἄνοιαν καὶ πλάνην, εἶναι ἡ δραματικωτέρα, ἡ διδακτικωτέρα ὅλων ὅσας ἡ ἀδάμαστος τοῦ χρόνου χεὶρ καλλιτεχνεῖ ἐν τῇ ποικίλῃ τῆς ἱστορίας στοῦ. Ὀλίγα τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας μέρη εἶναι τοσοῦτον περίεργα ὅσον ἡ τῶν εἰκονομάχων βασιλέων ἐποχὴ· καὶ τὸ δράμα ἀποβαίνει ἐπαγωγώτερον καθ' ὅσον προσγγίζει εἰς τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ. Ὁ Θεόφιλος ἐκεῖνος, ὅστις ἠνάγκασεν αὐτοὺς τοὺς πολεμίους χρονογράφους,

νὰ ὁμολογήσωσι, νὰ μεγαλοποιήσωσιν ἰσως τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀντιπάλου αὐτῶν, ἰτί λέγομεν τοῦ ἀντιπάλου; τοῦ πικροτάτου διώκτου· καὶ ἡ λαμπρὰ πλειάς τῶν περὶ αὐτὸν ἀνδρῶν, τῶν Ἰωάννου Γραμματικοῦ, τοῦ Λέοντος, τοῦ Μανουὴλ, τοῦ Θεοφύλου, εἰκονομάχων ὅλων, ὅλων διαπρεπεστάτων ἐπὶ πολυμαθείᾳ καὶ ἀνδρείᾳ, καὶ ἀγωνιζομένων νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ οἰκοδόμημα, τὸ ὅποιον ἡ χεὶρ μιᾶς γυναικὸς, τῆς Εἰρήνης, εἶχεν ἤδη διασεισῇ, ἡ δὲ χεὶρ ἐτέρας, τῆς Θεοδώρας, ἐμελλε νὰ καταβάλῃ μετ' ὀλίγον εἰς ἔδαφος· ἀπ' ἐτέρου, ἡ Θεοδώρα αὕτη, σύζυγος τοῦ Θεοφίλου ἀγαπῆτῃ, ἀλλ' ἀφωσιωμένη εἰς τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων, καὶ περὶ αὐτὴν ἡ μήτηρ Θεοκτίστη, ὁ βραδυτέρων πατριρχεύσας Μεθόδιος, οἱ δύο ἀδελφοὶ Θεόδωρος καὶ Θεοφάνης, ὁμόφρονες ὅλοι καὶ ὅλοι ἀσθενέστεροι καὶ κατώτεροι τῶν ἀντιπάλων, ἀλλ' ἔχοντες ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ φρόνημα τοῦ ἔθνους, τὴν ἰδίαν καρτερίαν καὶ γενναιότητα, καὶ ἀναγκάζοντες τὸν Θεόφιλον νὰ ἀνέχεται πολλάκις, καὶ ἐνίοτε νὰ σέβεται αὐτοὺς, ὁμολογῶν οὕτω τὴν ἥτταν τῆς παραλογιζομένης δυνάμεως ὑπὸ τῆς σωφρονούσης ἀσθενείας· καὶ ἐν τῷ ἀπωτάτῳ τῆς εἰκόνος, οἱ μεγάλοι Ἀβδασίδαι, ὁ Μακρὸν καὶ ὁ Μοτασσέμ, οἱ Αὐγουστοὶ τοῦ Ἀραβισμοῦ, οἱ θέλοντες νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τῶν δικαιρέσεων ἐκείνων, ἀλλὰ ἠττώμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ τῆς πιθηκίζουσης τὸν πολιτισμὸν βαρβαρότητος, καὶ τοὶ νεαρὰς, πρὸς τὸν γνήσιον πολιτισμὸν, εἰ καὶ γεγηρακότα· τοιαῦτα εἶναι τὰ πρόσωπα, τοιαῦτα τὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἐπεχειρήσαμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν ἐνταῦθα.

Ὁ Θεόφιλος ἦτο υἱὸς τοῦ Μιχαὴλ ἐκείνου τοῦ Τραυλοῦ, κατὰ τὴν ἀνάδασιν τοῦ ὁποίου εἰς τὸν θρόνον ἡ τύχη ἠθέλησε νὰ διαδραματίσῃ ἐν τῶν παραδοξοτέρων αὐτῆς παιγνίων. Ὁ Μιχαὴλ ἐγεννήθη, ἐν Ἀμορίῳ τῆς μεγάλης Φρυγίας, ἀπὸ γονέων εὐταλεστάτων, καὶ διήγαγε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν εἰς τὰ ἱπποστάσια καὶ εἰς τὰ ἱπποτροφεῖα πολλὴν ἀποκτίσας ἐκ τούτου περὶ τὴν ἱππικὴν ἐμπειρίαν, ἀλλὰ παιδείαν ἐλαχίστην. Ἡλικιωθεὶς, ἠσπάσθη τὸν στρατιωτικὸν βίον, καὶ στρατιώτης μὲν ὢν ἀπλοῦς, ἔχων δὲ τὸ φυσικὸν τῆς γλώσσης ἐλάττωμα, ἐξ οὗ ἔσχε τὴν ἐπωνυμίαν, ἡξιώθη οὐδὲν ἥττον τῆς εὐνοίας τοῦ τουρμάρχου ἢ χιλιάρχου αὐτοῦ, ἀνδρὸς ἐξίσου ἀμαθοῦς, ἀλλὰ πλουσιωτάτου, καὶ ἔλαβε σύζυγον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Θεέκλαν. Ἐντεῦθεν ὁ Μιχαὴλ προήχθη κατὰ μικρὸν εἰς τὰ ὑπάτα τοῦ στρατοῦ ἀξιώματα, καὶ φίλος διατελέσας τοῦ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου ὡς οὐδεὶς ἄλλος συνατέλεσεν εἰς τὴν ἀνάβησιν αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον. Ἐπειτα ὅμως, φθονήσας μὲν τὸν ἀρχαῖον συστράτηγον, ὠφεληθεὶς δὲ ἀπὸ τὴν δυσἀρέσκειαν τὴν ὁποίαν παρήγαγεν ἡ πικρὰ τῶν εἰκονολατρῶν καταδίωξις, εἰ καὶ αὐτὸς μὴ ὢν εἰκονολάτρης, ἀντεπολιτεύθη εἰς τὸν Λέοντα. Αὐτὸς δὲ ἐφείσθη τοῦ ἀρχαίου εὐεργέτου, ἐνόσφῃ ἡδύνατο νὰ θεωρήσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην ἣν ὤφειλεν ἰσχυροτέραν τῆς ἀδικίας ἣν ἐπασχεν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους βλέπων πρόδηλον τὸν κίνδυνον, εἰσήγαγε τὸν Μιχαὴλ εἰς δίκην, καὶ ἐξελεγχθέντος τοῦ κακουργήματος τῆς καθοσιώσεως, ὁμο-

λογηθέντος μάλιστα ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, κατεδικάσθη οὗτος εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὸν διὰ τοῦ πυρὸς θάνατον, ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ βασιλικοῦ βλαυνείου. Ἦτο δὲ παραμονὴ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως τοῦ 820 ἔτους, καὶ ὁ κατὰδικος ἀπήγετο ἤδη εἰς τὸν τόπον τῆς κολάσεως, ὅτε ἡ βασιλὶς, μαθούσα τὰ γινόμενα, προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Λέοντος καὶ καθυκέτευσεν αὐτὸν νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς, ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, διὰ τὴν ἱερότητα τῶν ἐπερχομένων ἑορτῶν. Ὁ Λέων ἐνέδωκεν εἰς τὴν αἴτησιν, ἀλλὰ, ὑπὸ δεινῶν ταραπτόμενος προσιπθημάτων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ. Διότι πάλαι ποτὲ, ἐνῷ ἦτο εἰσέτι ἀπλοῦς στρατηγός, μετὰ Μιχαὴλ τοῦ Φρυγῆς, ὃν ἔταιμον εἶχεν ἤδη πρὸς θάνατον, καὶ Θωμᾶ τοῦ Καππαδόκος, μάντις εἶχεν, ὡς ἐλέγετο, προσητεύσει αὐτοῖς ἐν Ἀσίᾳ, ὅτι οἱ μὲν δύο πρῶτοι θέλουσιν ἀλληλοδιαδόχως βασιλεύσει, ὁ δὲ τρίτος, ὁ Θωμᾶς, θέλει ἀποτύχει εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀπόπειραν. Ἡ ἀρχαία αὕτη μαντεία, καὶ ἄλλοι μᾶλλον πρόσφατοι χρησμοὶ καὶ οἰωνισμοί, πρὸ πάντων δὲ ὁ ἀνεξήγητος ἐκείνος τῆς καρδίας παλμός, ὃν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ ἐπερχομένη συμφορὰ ἐξαποστέλλει πρόδρομον τῆς ἀφίξεως αὐτῆς, ἐθορύβουν τὸ πνεῦμα τοῦ Λέοντος. Ὅθεν, ἐγερθεὶς ἐν μέσῃ νυκτὶ, ἠθέλησε νὰ βεβαιωθῇ, ἂν ὁ κατὰδικος ὑπάρχῃ εἰς τὴν φυλακὴν, ἐν ᾗ εἶχε κατακλεισθῇ δέσμιος· πορευθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ εἰς αὐτήν, ἀπορεὶ εὐρὺν τὸν Μιχαὴλ βεβυθισμένον εἰς ὕπνον ἀτάραχον, ἐν τῷ τῆς κλίνης τοῦ δεσμοφύλακος, κοιμωμένου πλησίον αὐτοῦ κατὰ γῆς. Ἡ ἐνδειξις αὕτη τῆς συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἐπιτετραμμένου τὴν φύλαξιν αὐτοῦ ὑπαλλήλου, αὐξάνει τὰς ὑπονοίας τοῦ βασιλέως, ὅστις ἐξέρχεται ἀθορύβως μὲν, δηλῶν ὅμως ἀγανάκτησιν καὶ ὀργήν. Ὑπῆρχε δ' ἐν τῇ φυλακῇ καὶ τρίτος τις ἄνθρωπος, ἀρχαῖος τοῦ Μιχαὴλ φίλος, ὀνόματι Θεόκτιστος, μὴ ἐγκαταλείψας αὐτὸν ἐν τῇ δυστυχίᾳ ταύτῃ καὶ θελήσας νὰ τὸν συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ θανάτου. Ὁ ἄνθρωπος αὗτος, κατακεκλιμένος ὢν ἐν μιᾷ τοῦ δωματίου γωνίᾳ καὶ προσποιούμενος ὅτι κοιμάται, εἶδε τὸν βασιλέα εἰσελθόντα, ἀπορήσαντα, ἀπειλήσαντα· ἅμα δὲ ἀπελθόντος αὐτοῦ, ἐξυπνίσας τὸν δεσμοφύλακα καὶ τὸν κατὰδικον, διηγείται αὐτοῖς τὰ γινόμενα, αὐτοὶ δὲ, θεωροῦντες προὔπτον αὐθις καταστάντα τὸν κίνδυνον καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρους ἤδη ἐξίσου ἐπωρεμασθέντα, βουλευόμενοι περὶ τοῦ πρακτέου. Ἡ ἡμέρα εἶχεν ἀρχίσαι νὰ ὑποφαίνεται, καὶ κκυρὸς ἀναβολῆς δὲν ὑπῆρχεν. Ὁ Μιχαὴλ πέμπει τὸν Θεόκτιστον πρὸς τὸν Λέοντα, παρακαλῶν νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ φέρῃ πνευματικὴν, ἵνα ἐκπληρώσῃ τὸ χριστιανικὸν τῆς ἐξομολογήσεως καθήκον. Δοθείσης τῆς ἀδείας, ὁ Θεόκτιστος τρέχει πρὸς τοὺς φίλους τοῦ Μιχαὴλ καὶ λέγει, ὅτι ὁ κατὰδικος θέλει καταγγεῖλαι τὴν συνεννοχίαν αὐτῶν, ἐὰν δὲν ἐπιχειρήσωσι τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ, ἐκπλαγέντες ὑπὸ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, συνεννοήθησαν, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, περὶ τοῦ πῶς ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ. Ὁ ἱερός τῆς βασιλικῆς ἐκκλησίας κληρὸς δὲν διέτριβε τότε ἐντὸς τῶν βασιλείων, ὡς καθιερώθη μετὰ τὸ γεγονός τοῦ ὑποίτου πρόκειται νὰ

ιστορήσωμεν τὰς περιπετείας, ἀλλὰ ἕκαστος τῶν κληρικῶν διέτριβεν οἴκῳ, περὶ δὲ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωίας, εἰσέρχοντο πάντες, διὰ τῆς ἐλεφαντίνης καλουμένης πύλης, ἵνα ψάλλωσι τὴν ἐσθινὴν δοξολογίαν, εἰς τὴν ὑποίαν πάντοτε σχεδὸν παρευρίσκοντο οἱ βασιλεῖς. Ὁ Λέων μάλιστα, αἰσθηρότατος ὢν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν οὐ μόνον τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ποτὲ σχεδὸν δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἰδίως ἐτέρπετο, πλησίον τοῦ χοροῦ ἱστάμενος, νὰ ἐξάρχῃ τῶν ᾠδῶν διὰ τῆς βροντώδους αὐτοῦ φωνῆς. Τὴν πρωίαν λοιπὸν τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, οἱ συνωμόται, μετημριεσμένοι εἰς κληρικούς καὶ ρέοντες ἐγγχειρίδια ὑπὸ μάλης, παρεισέδυσαν, ὡφελόμενοι ἀπὸ τοῦ σκότους, μετὰ τοῦ λοιποῦ κλήρου, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ, ἐν παρὰδύστῳ αὐτοῦ κεκρυμμένοι, περιέμενον τὸ σύνθημα περὶ οὗ συνεφώνησαν. Ἦτο δὲ τὸ σύνθημα, νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ βασιλέως, ὅτε, κατὰ τὸ ἔθος αὐτοῦ, ἤθελε κατάρξει τῆς ζ'. ᾠδῆς τοῦ εἱρμού, τοῦ λέγοντος·

Τῷ παντάνακτος ἐξεφάλίσαν πόθῳ·

Τῶνόντι, ἅμα ἀντηχῆσαντος τοῦ ναοῦ ὑπὸ τῆς τοῦ Λέοντος φωνῆς, οἱ κακούργοι ἐφορμῶσιν ἐπὶ τὸν χορόν· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, πλανηθέντες ὑπὸ τοῦ σκότους, καταφέρουσι τὰς πληγὰς εἰς τὸν ἀρχιερέα (τὸν ἐξαρχον τοῦ κλήρου)· ἀλλ' ἀποκαλύψαντος τούτου ἀμέσως τὴν οὐλακράν κεφαλὴν, ἐννοοῦσι τὴν ἀπάτην καὶ τρέπονται ἐπὶ τὸν βασιλέα. Ὁ Λέων, ὅστις διετέλεσε στρατιώτης γενναῖος, καὶ ἐνδύξως ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὴν προήχθη εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα, ὁρμᾷ πρὸς τὸ ἱερὸν καὶ ἀρπάσας τὴν τοῦ θυμιατηρίου σειρὰν, ἢ, κατ' ἄλλους, σταυρὸν βαρύν, ἀγωνίζεται δι' αὐτοῦ ν' ἀποκρούσῃ τοὺς δολοφόνους. Ἐλπίζει ὅτι οἱ ἀξιωματικοί, ὅτι οἱ αὐλικοὶ θέλουσι δράμει εἰς βοήθειαν αὐτοῦ, ἀλλὰ πάντες τὸν ἐγκαταλείπουσι κατὰ τὴν κρίσιμον ὥραν. Ἐλπίζει, ὅτι τὰ διψῶντα τὰ αἵμά του θήρῃ θέλουσιν αἰδεσθῇ τὴν φωνὴν ἐκείνην, ἥτις τασάκις κατὰ τῶν Βουλγάρων νικηφόρος ἀντήχησε, θέλουσι σεβασθῇ τοῦλάχιστον τὴν ἱερότητα τοῦ ναοῦ, καὶ, ἐξακολουθῶν νὰ παλαίῃ εἰς πρὸς πολλοὺς, ἀναμιμνήσκει εἰς αὐτοὺς τὰ καθήκοντα, τοὺς ἐξορκίζει νὰ μὴ βεβηλώσωσι τὸν αὐλὸν ἐκεῖνον περίβολον· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, εἰς τῶν κακούργων, πελώριος τὸ ἀνάστημα, ἀνκράξας αὐτοῦ ὅρων, ἀλλὰ φόνων καιρὸς οὐκ ἐστίν, ἐπάγεται πληγὴν φοβεράν καὶ ἀποκόπτει τὸν δεξιὸν τοῦ βασιλέως βραχίονα· ἕτερος δὲ ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν· καὶ ἐν τῷ ἅμα οἱ δολοφόνοι διαίρουνται, οἱ μὲν σφύρουσι τὸν καθημυγμένον νεκρὸν τοῦ Λέοντος εἰς τὸ ἱπποδρόμιον, οἱ δὲ τρέχουσι πρὸς τὸν Μιχαὴλ· καὶ οὐδὲ τῶν δεσμῶν ἀπαλλάξαντες, διότι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκείνῳ δὲν εὐρέθη σιδηρουργὸς ἵνα λύσῃ αὐτά, ἀρπάζουσιν αὐτὸν εἰς τοὺς βραχίονας, φέρουσιν εἰς τὴν μεγάλην τῶν βασιλείων αἴθουσαν, ὀνακνύττουσι βασιλέα, καὶ, δέσμιον οὕτως ἔχοντα ἔτι, καθίζουσιν αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον!

Ὁ Μιχαὴλ δὲν ἀνεδείχθη ἀνάξιος τῆς ἀλλοκότου ταύτης τῆς τύχης μεταβολῆς, ἂν καὶ αἱ περιστάσεις τῆς βασιλείας αὐτοῦ ὑπῆρξαν δειναί. Κατ' ἀρχὰς ἡ-

θέλησε νὰ φανῇ ἀδιάφορος πρὸς τὴν μεγάλην ἐκκλησιαστικὴν ἔριν, τοσούτω μᾶλλον ὥσῳ ὥφειλε τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν θρόνον εἰς τοὺς εἰκονολάτραις κυρίως· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἤρκοῦντο εἰς τὴν ἀνοχήν, ἐπεζήτουν τὸν θρίαμβον, καὶ ὁ Μιχαὴλ, ἀνγκασθεὶς νὰ ἐκλέξῃ, μετὰ τῶν δύο μερίδων, ἡσπάζθη, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἐκείνην τῆς ὁποίας ἐπρέσβευε τὸ δόγμα καὶ κατεδίωξε τοὺς ἀντιπάλους. Παρεκτὸς τούτων, ὁ προμνημονευθεὶς στρατηγὸς Θωμᾶς ἐπεχείρησε ν' ἀρπάσῃ ἀπὸ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν, συγκροτήσας δὲ δύναμιν φοβεράν ἐν Ἀσίᾳ, ἐπολιόρησε τὸν Μιχαὴλ ἐντὸς αὐτῆς αὐτοῦ τῆς πρωτεύουσας. Καὶ κατέβαλε μὲν ἐπὶ τέλους τὸν ἐχθρὸν τοῦτον ὁ βασιλεὺς, ὑπὸ τοῦ ἀλκίμου υἱοῦ Θεοφίλου βοηθούμενος· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐμφυλίου τυχύτης ἐρίδος ὠφελοῦμενοι οἱ πειραταὶ τῆς Ἰσπανίας Ἀραβες κατέλαβον τὴν Κρήτην. Ἀντέστη ὁμοῦς τοῦλάχιστον ὁ Μιχαὴλ γενναίως εἰς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν Σικελίαν ὁρμήσαντας Ἀγλαβίτας· καὶ ἐνόσω ἔζη αὐτός, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, οἱ βάρβαροι ἐκείνοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποσπάσωσι τὴν νῆσον ταύτην ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν.

Ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ἡ κατὰστασις τοῦ κράτους ἦτο θλιβερά, ὅτε, τῇ 1 Ὀκτωβρίου 829, ἀποθανόντος τοῦ Μιχαὴλ, ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως ὁ Θεόφιλος. Ἡ μεγαλητέρα τῶν ἀνατολικῶν νήσων εἶχεν ἀπολεσθῇ καὶ τὴν αὐτὴν ἐκινδύνευε νὰ λάβῃ τύχην ἡ μεγαλητέρα τῶν δυτικῶν· ἡ σπάθη τοῦ ἐν Ἀσίᾳ Ἀβδασίδου Μαρσὺν ἐπεκράετο ἐπὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὡς σπάθη τοῦ Δαμοκλέους· αἱ πλησιέστεραι τῆς πρωτεύουσας ἐπαρχίαι εἶχον πάθει τὰ πάνθ' ἐκ αὐτοῦ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου μετὰ Μιχαὴλ καὶ Θωμᾶ. Αἱ καταχρήσεις τῶν ὑπαλλήλων, τὰς ὁποίας ἀείποτε ὑποθάλλουσι τοιαῦται ἐσωτερικαὶ δυσχέρειαι, εἶχον κορυφωθῇ ἐπὶ τοσούτον, ὥστε δὲν ἐδακτυλοδεικτοῦντο οἱ κλέπτει τῶν δημοσίων καὶ οἱ τῶν ἀλλοτρίων σφετερισταί, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὅσοι ἤξευρον εἰσέτι νὰ διακρίνωσι τί ἐστὶν ἰδιοκτησία καὶ χρηστότης· καὶ ἐν τούτοις ἡ μετὰ τῶν εἰκονομάχων καὶ τῶν εἰκονολατρῶν ἔρις ἦτο ὑπὲρ ποτὲ ἐξημμένη. Ἡ χεὶρ ἡ κατηρρώσασα νὰ σώσῃ τὸ κράτος ἐν μέσῳ τοιαύτης τρικυμίας, δὲν ἠδύνατο νὰ ᾔῃ οὐδ' ἐλαφρά οὐδὲ μαλακή. Ὁ Θεόφιλος εἶχε τὰς ἀρετὰς ὅσαι μάλιστα προσήκουσιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις· δὲν ἦτο ἀπλῶς δίκαιος, δὲν ἡγάπα, δηλαδὴ, μόνον καὶ ἐπρωτίμῃ τὸ χρηστὸν καὶ τὸ τίμιον, ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ὠπλίζετο διὰ τῆς αὐστηρότητος· ἐκείνης ἥτις δὲν διστάζει νὰ μαστίσῃ ἀνηλεῶς τὴν ἀδικίαν· δὲν ἦτο ἀπλῶς γενναῖος, δὲν ἀντεπεξήρχετο δηλαδὴ μετὰ θάρρους εἰς τὸν κίνδυνον, ἀλλ' ἐθεώρει τὴν ζωὴν ἀρόρητον, ἐνότω δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Καὶ ἐνῷ ἡ μὲν δικαιοσύνη αὐτοῦ προέβαινε μέχρι τῆς ὀμότητος, ἡ δὲ γενναϊότης, μέχρι τῆς παραφορᾶς, εἶχε συγχρόνως ὁ Θεόφιλος τὸ κάλλιστον τοῦτο τῆς εὐγενοῦς ψυχῆς προνόμιον, τὸν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν τέχνην ἔρωτα, καὶ, ἀμείλιχος ὢν πρὸς τὴν κακίαν, ἤξευρε νὰ ᾔῃ ἐπισεικὴς πρὸς τοὺς ἀξίους ἐπισεικίας ἀντιπάλους. Ἡ δὲ μαλακότης τῆς ἀκρδίας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν σιδηροῦς ἐπεκάλυπτε θώ-

ραξ, οὐδέποτε ἀνεδείχθη χαριεστέρῃ, ὅσον πρὸς τὴν σύζυγόν του Θεοδώραν, τὴν ὁποίαν ἡγάπα περιπαθῶς, καὶ τοὶ ἀρωσιωμένην εἰς τὴν λατρεῖν τῶν εἰκόνων, κατὰ δὲ τοῦτο παρασχούσαν μὲν αὐτῷ πολλὰς θλίψεις, ψεύσκαν δὲ τὰς ἐλπίδας ὅσας εἶχεν, ὅτε ἀνεβίβασεν αὐτὴν εἰς τὸν λαμπρότερον τῆς οἰκουμένης θρόνον.

Διότι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Βυζαντινῶν δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐπικρατήσῃ τὸ ἔθος τοῦ νὰ ζητῶσι συζύγους ἀπὸ ἡγεμονικῶν μόνον οἰκῶν, ἀλλὰ πολλάκις παρελαμβάνον συντροφὸν τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐκλεκτὴν τινα μετὰ τῶν ὑπηκόων κόρην. Ἡ δ' ἐκλογή τῆς Θεοδώρας ἐγένετο μετὰ πλείστης κομφότητος καὶ χάριτος. Ὁ Θεόφιλος ἐνυμνεύθη, πιθανώτατα μὲν ζώντος ἐτι τοῦ πατρὸς, βεβαίως δὲ μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς αὐτοῦ Θέκλας, διότι ἐπεστάτησε τὰ τοῦ συνοικεσίου αὐτοῦ ἡ μητρικὰ Εὐφροσύνη, τὴν ὁποίαν ὁ Μιχαὴλ, ἐξ ἔρωτος ὑπώσων πρεσβυτικοῦ, εἰς δευτέρον εἶχε λάβει γάμον. Ἡ Εὐφροσύνη διέταξε νὰ ἐλθωσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπανταχόθεν τοῦ κράτους ὅλαι αἱ ἐπὶ τῇ καλλονῇ αὐτῶν διακεκριμέναι κόραι. Ὑποθέτομεν, ὅτι ἡ ἐκτίμησις τοῦ προσόντος αὐτοῦ δὲν ἀνετίθη εἰς τοὺς πατέρας καὶ εἰς τὰς μητέρας, διότι ἡ πρωτεύουσα, ὥσῳ μεγάλη καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἠθέλε τότε δυνήθῃ νὰ φιλαξενήσῃ τοὺς ἀπειραρίθμους ἀγωνιστὰς τῶν καινοπρεπῶν τούτων Ὀλυμπίων. Συνήχθησαν δὲ πάσαι αἱ προσελθοῦσαι εἰς μεγάλην τινα τῶν ἀνγκτόρων αἴθουσαν, καὶ ἐκεῖ ἡ βασίλισ, ἐγγειρίσασα τῷ Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸ παραδώσῃ εἰς ἐκείνην τὴν ὁποίαν, ᾗθειλεν ἐκλέξῃ σύζυγον. Αἱ κόραι ἦσαν παρατεταγμέναι εἰς δύο παραλλήλους σειράς καὶ περιέμενον τὸ νεῦμα, δι' οὗ, ἐν τῷ παραδόξῳ τούτῳ λαχείῳ, μία ἐξ αὐτῶν ἐμελλε νὰ κερδήσῃ τὸ ἀξίωμα τῆς δεσποίνης βασιλείου· ἀκρωτηριασθέντος μὲν ἤδη πολυεθῶς, ἀλλ' ὄντος, οὐδὲν ἥττον, ἐτι τοῦ μεγαλοπρεπεστέρου τῶν ἐπὶ γῆς βασιλείων. Ὁ Θεόφιλος, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ χρυσοῦν μῆλον, διήρχετο ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἐκείνων στίχων, καὶ ἐστάθη ἔμπροσθεν τῆς Εἰκασίας, τῆς ὁποίας τὸ κάλλος ἐράνη αὐτῷ πολὺ ὄλων τῶν λοιπῶν ὑπέρτερον. Ἀλλὰ τότε, εἴτε διότι ἐξέστη ὑπὸ τῶν θελημάτων ἐκείνων, εἴτε διότι ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὸ πνεῦμα τῆς κόρης αὐτῆς, ἀπεύθυνε πρὸς τὴν Εἰκασίαν λόγον ψυχρὸν· «Ὡς ἄρα, οὐ εἶπε πρὸς αὐτὴν, ἀδιὰ γυναικὸς ἐρῶν τὰ φεῦλα· ἡ δὲ, παντάπασιν μὴ ἐκπλαγείσα, ἀπήντησε μετὰ εὐφροῦς σεμνότητος· «ἀλλὰ καὶ διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα. » Ὁ Θεόφιλος ἐνόμισεν, ὅτι ἡ νῆα αὕτη ἔχει περισσύτερον πνεῦμα παρ' ὅτι ἤρμοζεν εἰς σύζυγον οἷαν αὐτὸς ἐπεθύμει, καὶ, προχωρήσας ὀλίγα ἐτι βήματα, προσέφερε τὸ μῆλον εἰς τὴν Θεοδώραν, τῆς ὁποίας ὁ ἐκ πατρὸς θεῖος, ὁ πολλοῦ λόγου ἄξιός Μιχαὴλ, πρὸ καιροῦ διετέλει ἐν τῇ Βυζαντινῇ αὐλῇ, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, καὶ αὐτὸ μικρὸν βεβαίως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς. Ἡ ταλαίπωρος Εἰκασία, κατακρημνισθεῖσα ἐν ἀκαρεῖ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ἐλπίδων εἰς ἣν ἀνεβίβασαν αὐτὴν τὰ παλὶμβούλα τῆς τύχης πτερὰ, δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν κόσμον·

ἀλλὰ, κτίσασα μοναστήριον, διέζησεν ἐν αὐτῷ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου, προσευχομένη καὶ ἐκφράζουσα, διὰ πολλῶν ἐμμέτρων καὶ ἀμέτρων συγγράφων, τὴν πρὸς τὸν θεὸν εὐλάβειαν καὶ τὴν περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων πεποίθησιν. Ἡ δ' εὐτυχεστέρα αὐτῆς ἀντίζηλος, ἥτις βραδύτερον ὑπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐμελλε νὰ τιμηθῇ καὶ ὡς ἁγία, διὰ τὴν ὀριστικὴν τῶν εἰκόνων ἀνόρθωσιν, ἡξιώθη ἐν τούτοις ἀπάντων τῶν ἐγκοσμίων ἀγαθῶν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἔλαβεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἀνακτόρων, τὴν τοῦ γάμου εὐλογίαν παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου, τὸ δὲ στέμμα, ἀπὸ τῶν τοῦ Θεοφίλου χειρῶν. Ἐπειτα δὲ ἐπορεύθησαν, ἐν παρατάξει μεγάλη, εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὅπου πολυτελεῖ διένειμον δῶρα εἰς τὸν πατριάρχην, εἰς τὸν κλῆρον καὶ εἰς τὴν σύγκλητον. Πρὸς τούτους πᾶσα ἡ πολυάριθμος αὐτῆς οἰκογένεια πολλὰ ἐπέτυχεν ὠφελήματα. Ἡ Θεοδώρα ἐγεννήθη εἰς Παφλαγονίαν καὶ ἰσως ἀνήκεν εἰς τὸν περίπυστον τῶν Μαμιγονιανῶν οἶκον, ὅστις εἶχε πάλιν πιθανώτατα τὸ γένος ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τῶν Ἀρμενίων βασιλέων. Ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτῆς Μαρῖνος (ὁ τοῦ προμνημονευθέντος Μανουὴλ ἀδελφός) δὲν εἶχε λάβει βαθμὸν ἀνώτερον τοῦ Δρουγγαρίου ἢ τουρμαρχοῦ, ἡ δὲ μήτηρ Θεοκτίστη, ἡ προσεπικληθεῖσα Φλωρίνα, δὲν διεκρίντο εἰμὴ ἐπὶ τῇ εὐλαβείᾳ καὶ τῇ φροντίδι τοῦ ν' ἀνθρέψῃ τὰ τέκνα τῆς εἰς τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Μετὰ δὲ τὴν ἀναγόμευσιν τῆς Θεοδώρας, ἡ Θεοκτίστη ἐτυμῆθη διὰ τοῦ ἀξιώματος τῆς πατρικίας, τὸ ὅποιον ἀπεδίδοτο καὶ εἰς γυναῖκας· τὸ δὲ παράδοξον, προσχειρίσθη καὶ Ἰωσή, ἥτις εἶναι ἡ ἐπιμελουμένη τὰ κατὰ τὸν στολισμὸν τῆς βασιλίσσης κυρία τῆς αὐλῆς, ἣν οἱ Γάλλοι καλοῦσι dame d'atour. Ἐκ τῶν τριῶν ἄλλων αὐτῆς θυγατέρων, τῆς Σοφίας, Μαρίας καὶ Εἰρήνης, αἱ μὲν δύο πρόκειται ἔλαβον συζύγους ἐπιφανεῖς μαγίστρους, ἡ δὲ Εἰρήνη ὑπανδρεύθη τὸν πατρίκιον Σέργιον, τὸν ἀδελφόν τοῦ πολυφρυλλήτου μετέπειτα πατριάρχου Φωτίου. Μάλιστα ὅμως ὠφελήθησαν ἀπὸ τῆς τύχης τῆς Θεοδώρας, οἱ δύο αὐτῆς ἀδελφοί, ὁ Βάρδας καὶ ὁ Πέτρωνας, ἐξ ὧν ὁ Βάρδας διατέλεσε βραδύτερον παντοδύναμος ἐπὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Μιχαὴλ Γου, προαχθεὶς εἰς τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τοῦ Καίσαρος. ὁ δὲ Πέτρωνας ὑπῆρξε πατρίκιος καὶ ἀρχηγὸς τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, ὅπερ δὲν τὸν ἐμπόδισε τοῦ νὰ σωφρονισθῇ δεινῶς ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου, διὰ τὰς κατὰ τὴν αὐτοῦ, καθ' ἃ μετ' ὀλίγον θέλομεν ἱστορήσει.

Τὰ τοιαῦτα εὐνοίας δαίγματα τὰ ἀπονειμηθέντα εἰς τοὺς περὶ τὴν Θεοδώραν, δὲν ἦσαν εἰμὴ σημεῖα ἐλάχιστα τῆς περιπαθοῦς ἀγάπης ἣν ἔτρεφεν ὁ Θεόφιλος πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην καὶ ἀπαραιμέωτον διετήρησεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ μέχρι θανάτου. Τὸ αἰσθημα τοῦτο ἀνεδείχθη ἰσχυρότερον καὶ αὐτῆς τῆς θρησκευτικῆς διαφωνίας, ἥτις ἐπεκράτει μετὰ τῶν δύο συζύγων καὶ δὲν ἐνικᾶτο εἰμὴ μόνον ὁσάκις ὁ βασιλεὺς ἠναγκάζετο νὰ ἐκλέξῃ μετὰ τὸ αὐτοῦ καὶ τοῦ δικαίου, τῆς ἰδίας τιμῆς, καὶ τῆς εὐημερίας τῶν ὑπηκόων, ἀπερ αἰετοῦ ἐθεώρητε καθυπέρτερα πᾶ-

σης στοργῆς καὶ εὐνοίας. Ἐμπροσθεν τοῦ τοίχου τῶν ἀνακτόρων, τοῦ πρὸς τὸν Βόσπορον νεύοντος, ὑπῆρχε δεξαμενὴ μεγάλη, ἐν ἣ ἐπνίγη εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Θεοφίλου, παῖς ἐπὶ ὧν. Ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ ἐγγωσθῇ ἡ δεξαμενὴ αὕτη καὶ κατεσκευάσεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον σκιάδα ὑπὸ κήπων χαριστάτιον περιεστεμένην, ἐν ἣ ἐτέρπετο διατρέδων τὰς θερινὰς ἐσπέρας, διότι ἡ ἀπὸ τῆς σκιάδος αὐτῆς ἀποψὶς ἦτο τῶν ὀντιμαγευτικῇ. Τὸ βλέμμα ἐπλανᾶτο ἐκεῖθεν ἐλευθέρως, ἐνθεν μὲν ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου, ἐνθεν δὲ ἐπὶ τῆς Προποντίδος καὶ ἀντικρὺ ἐπὶ τῆς ζωγραφικῆς Ἀσιατικῆς παραλίας. Μίαν ἐσπέραν λοιπὸν ὁ Θεόφιλος, δειπνῶν ἐνταῦθα, εἶδεν εἰσπλεύσαν πηλείστιον εἰς τὸν λιμένα ναὺν ἐμπορικὴν μεγάλην καὶ τοσοῦτον ἔχουσαν φορτίον, ὥστε μικρὸν τοῦ σκάφους αὐτῆς μέρος ἐξείχε τῆς θαλάσσης. Λαβὼν τὴν περιέργειαν νὰ ἐρωτήσῃ τίνοσ ἦτο τὸ πλοῖον αὐτὸ, ἤκουσαν, ὅτι καὶ τὸ πλοῖον καὶ τὸ φορτίον ἀνήκον εἰς τὴν βασιλίδαν, καὶ ὅτι τὰ ἐμπορεύματα ἐκεῖνα προήρχοντο ἐκ Συρίας. Ὁ βασιλεὺς τότε ἐσιώπησεν ἀλλὰ τὴν ἐπισύσας, ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων, ἐπορεύθη εἰς τὸν λιμένα, καὶ, ἀναβὰς εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου ἐκείνου, ἠρώτησε τοὺς περὶ αὐτὸν ἄρχοντας, τίς ἐξ αὐτῶν ἔχει χρεῖαν ξένων ἐμπορευμάτων. Ἐπειδὴ οὐδεὶς ἤξευρε, τίνα σκοπὸν εἶχον οἱ λόγοι οὗτοι, βαθεῖα ἐπεκράτησε σιωπὴ· ὁ δὲ Θεόφιλος, ἐπαναλαβὼν δις τὴν ἐρώτησιν, καὶ θεωρῶν τοὺς αὐλικοὺς ἀποροῦντας καὶ μὴ ἐννοοῦντας τί ἠθέλε νὰ εἴπῃ· «ἀλλ' οὐκ ἴστε δὴ, εἶπε μεσιδῶν, ὅτι με, ὑπὸ θεοῦ Βασιλέα γεγεννημένον, ἡ Αὐγούστα μου καὶ σύμβιος ναύκληρον εἰργάσατο;» Ἐπειτα δὲ, ἐμβριθέστερον ἀναλαβὼν σχῆμα, διέταξε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πληρώματος νὰ ἀπαγάγῃσι πᾶν τὸ εἰς αὐτοὺς ἀνήκον, καταλείποντες σῶα τὰ τῆς βασιλίδος πράγματα· καὶ ἀπελθόντων αὐτῶν, παρέδωκεν εἰς πῦρ τὸ τε πλοῖον καὶ τὰ ἐμπορεύματα, παραινέσας, μετὰ τὴν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπάνοδον, τὴν Θεοδώραν, διὰ τὸν ἐξευτελισμὸν τοῦτον τοῦ βασιλικῶ ἀξιώματος καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀδικίαν ἥτις ὡς ἐκ τούτου προσεγίνετο εἰς τοὺς ὑπηκόους· διότι, παρετήρησε, τὸ ἐμπόριον εἶναι ὁ κυριώτατος αὐτῶν πόρος· πῶς εἶναι δυνατόν ἀφ' ἐνός μὲν νὰ ἐπιβάλλωνται εἰς αὐτοὺς φόροι βαρεῖς, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀφαιρῇται ἀπὸ αὐτῶν ὁ τρόπος τοῦ νὰ πληρώσωσι τοὺς φόρους τούτους, ὑπεξαίρουμένου τοῦ κέρδους τὸ ὅποιον ὡς ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ δύνανται νὰ ἀποκτήσωσιν;

Τοιοῦτος δὲ ἀναδειχθεὶς πρὸς τὴν ἰδίαν συζύγον, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευεν, ὑποθέτετε ὅτι ὑπῆρξεν ἀμείλιχος πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅσοι ἐτόλμων νὰ καταχρασθῶσι τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς ἔργα, ὅσω ἰσχυροί, ὅσω ἀγαπητοὶ καὶ ἂν ἦσαν. Οἱ ὀρθόδοξοι χρονογράφοι, οἵτινες βεβαίως δὲν ἦσαν φίλοι τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ, ἀναγκάζονται νὰ ἐγκωμιάσωσι τὴν ἀγρυπνον αὐτοῦ περὶ τῆς ἀστυνομίας τοῦ κράτους ἐπιτήρησιν καὶ τοὺς ἀγῶνας οὓς κατέβαλεν ἵνα περιποιηθῇ εἰς τοὺς ὑπηκόους τὰ δύο ἀγαθὰ τὰ ὅποια πρὸ πάντων τῶν ἄλλων δικαιούνται νὰ ἀπαιτήσωσιν οἱ ἀνθρώποι ἀπὸ πάσης κυβερνήσεως, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν εἰρήνην. Ὁ Θεόφιλος ἐπορεύετο κατὰ πᾶσαν ἐ-

ἑβδομάδα ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, διότι, ἂν καὶ ἀποκροῖται ἐν γένει τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων, ὑποτάσσεται ὅμως ἰδίᾳ τὴν θεομήτορα. Οὕτω δὲ διερχόμενος ἑφιππος ὁλόκληρον τὴν πόλιν, ἐδέχετο, καθ' ὁδὸν, τὰς ἀναφορὰς ὧν ὅσοι εἶχον νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς αὐτὸν αἰτήσεις τινα, καὶ ἀμέσως ἀπένειμεν αὐτοῖς δικαιοσύνην. Διαβαίνων διὰ τῆς ἀγορᾶς, ἐξέταζε τὴν κατάστασιν τῶν πρασίμων καὶ ἠρεῖνα ἐπιμελέεσθαι πάντα τὰ ἀφοῶντα τὴν τροφὴν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ὑπηκόων. Ἄν εὕρισκε τὰς τιμὰς μεγάλας, ἐλάλει ἀμέσως τὸν ἐπαρχόν· καὶ εἰ μὲν αἴτιος ἦτο αὐτός, τὸν ἔπαυεν αἰθωρεῖ, εἰ δὲ μὴ, διέτασεν αὐτῷ τὰ δέοντα πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ λαοῦ. Μίαν ἡμέραν παρέστη εἰς τὸν βασιλέα, διερχόμενον, πτωχὴ χήρα καὶ εἶπεν, ὅτι ἔχει κατὰ δυστυχίαν γείτονα τὸν ἀρχηγὸν τῶν βασιλικῶν δορυφόρων, ὅστις τοσοῦτον ὕψωσε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὥστε ἀφῆρεσεν ὅλως διόλου τὸ φῶς τῆς καλύβης τῆς καὶ κατέστησεν αὐτὴν ἀκατοίκητον. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ὁ Πετρωνᾶς, ὁ γυναικᾶδελφος τοῦ βασιλέως. Ὁ Θεόφιλος, καλέσας αὐτὸν, τὸν ἤρώτησε περὶ τοῦ γεγονότος δι' ὃ παρεπανεῖτο ἡ γυνή· καὶ ἐπειδὴ ὁ Πετρωνᾶς ἀπήντησε μὲ περιφρόνησιν, ὅτι αὐτὴ δὲν ἤξευρε τί ἐλεγεν, ὁ βασιλεὺς τῷ εἶπε νὰ προσέξῃ καλῶς μήπως καὶ ὑποβλήθῃ νέον παράπονον, διότι θέλει τὸ μετανοῆσαι παρήγγειλε δὲ καὶ εἰς τὴν γυναικα νὰ ἐπανέλθῃ, ἐὰν δὲν λάβῃ ἀποζημίωσιν. Τῶντι, ἀποβλήθεισα ὑπὸ τοῦ Πετρωνᾶ, κατέρυγεν αὐτὴ πάλιν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις διώρισε ἀμέσως ἐπιτροπὴν συγκειμένην μὲν ἐκ τριῶν συγκλητικῶν, τοῦ Κυέστωρος Εὐσταθίου, τοῦ ἐπιλεγομένου μονάχου, τοῦ Λέοντος Συμβατίου καὶ τοῦ Δημητρίου Αἰμουλιανοῦ, ἐπιτετραμμένην δὲ νὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου καὶ νὰ παρατηρήσῃ ἂν ὑπάρχῃ ζημία πραγματικὴ. Πιστοποιηθείσης δὲ ταύτης, ὁ βασιλεὺς ἐρχεται εἰς τὴν ἀγορὰν, διατάσσει νὰ προσαχθῇ ὁ Πετρωνᾶς, νὰ γυμνωθῇ καὶ . . . νὰ μαστιγῶθῃ· παραγγέλλει δὲ προστούτοις, νὰ κατεδαφισθῇ ἡ οἰκία αὐτοῦ, καὶ νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν χήραν τὸ τε ὕλικόν καὶ τὸ οἰκόπεδον. Ὁ Πετρωνᾶς, τὸν ὁποῖον ἡ μετὰ τῆς Θεοδώρας συγγένεια δὲν ἀπῆλλαξε τῆς φοβερᾶς ταύτης τιμωρίας, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἀξιώματα αὐτοῦ εἰμὴ ἐπὶ τῆς ἀθλίας βασιλείας τοῦ ἀναψοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ.

Οἱ συνοδεύοντες τὸν Θεόφιλον δορυφόροι ἦσαν διαταταγμένοι νὰ μὴ ἀποκρούωσιν οὐδένα τῶν ζητούντων ἐντευξίν πρὸς τὸν βασιλέα. Μίαν ἡμέραν ἄνθρωπος τις, γυνουπότησας ἐνώπιόν του καὶ ἄρπασας τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου αὐτοῦ, « βασιλεῦ, ὁ ἀνέκραξεν, «ὁ ἵππος τὸν ὁποῖον ἀναβάνεις, ἀνήκει εἰς ἐμέ.» Καὶ ὁ ἵππος, ἐκπλαγεὶς ἀπὸ τοῦ αἰφνιδίου τούτου συναντήματος, μικροῦ ἐδέησε νὰ ῥίψῃ τὸν ἀναβάτην· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, στηριχθεὶς ἀσφαλῶς, καλεῖ τὸν κόμητα τοῦ βασιλικοῦ ἵπποστασίου καὶ τὸν ἐρωτᾷ, πόθεν ἔχει τὸν ἵππον τούτον. Ὁ Κόμης ἀπήντησεν, ὅτι ἐστάλη δῶρον πρὸς τὸν βασιλέα ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Ἑλλησπόντου. Ὁ διοικητὴς αὐτὸς συνέπεσε νὰ ᾔναι τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· ὅθεν ὁ

Θεόφιλος, ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα, διέταξε νὰ προσέλθωσιν αὐτός τε καὶ ὁ τὸν ἵππον ἀπαιτῶν ἐξετάσας δὲ ἀνφοτέρους καὶ βεβαιωθείς ὅτι ὁ ὑπάλληλος ἐσπετερίσθη τῶντι διὰ τῆς βίας τὰ ἀλλότρια, ἐξέμανε ὑπὸ τῆς ὀργῆς, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν, ὁ ἄρπαξ ἐκεῖνος δὲν ἠρκέσθη ν' ἀδικήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἐτόλμησε νὰ καταστήσῃ καὶ τὸν αὐτοκράτορα συνένοχον τῆς ἀρπαγῆς. Παρήγγειλε δὲ πάραυτα, ὁ μὲν ὑπάλληλος νὰ μαστιγῶθῃ, ὁ δὲ ἵππος νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν νόμιμον κύριον, ὅστις, μὴ θελήσας νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸν, ὑπεχρεώθη νὰ δεχθῇ ἀντ' αὐτοῦ δύο χρυσοῦ λίτρας.

Ὁ ἐπαρχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐ μόνον ἐξ ἐπιφανῶν γονέων εἶχε τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ εἰς τῶν πρώτων ἦτο συγκλητικὸν καὶ ἠγαπᾶτο ἰδίως ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐπεριδόμενος δὲ ἐπὶ τῆς εὐνοίας ταύτης, ἐσπετερίσθη πλοῖον φέρον πραγματείας ἀνηκούσας εἰς χήραν τινά. Ἡ γυνὴ αὕτη, μὴ δυνηθεῖσα νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὸ δίκαιόν της, παρεπονέθη εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις, πληροφορηθεὶς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, κατ' ἀρχὰς μὲν, παρὰ τὸ σύνηδες, προέτρεψεν αὐτὸν, μετὰ πλείστης πραότητος, νὰ ἀποδώσῃ τὰ σφετερισθέντα. Ὁ ἐπαρχος ὑπεσχέθη ταῦτα, ἀλλὰ δὲν ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσιν· ἐπαναλαβούσης δὲ τῆς χήρας τὴν ἀγωγὴν, ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιτείνων τὴν τιμωρίαν ἐφ' ὅσον τὸ πρῶτον ἀναδείχθη ἐπιεικής, κατεδίκασε τὸν ἐνοχὸν εἰς τὸν διὰ τοῦ πυρὸς θάνατον, καὶ διέταξε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ποινὴ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγάλου ἵπποδρομίου, ἵνα πάντες γνωρίσωσι, πῶς ὁ Θεόφιλος τιμωρεῖ τὴν ἀδικίαν, καὶ ἂν οἱ πράξαντες αὐτὴν ἄνθρωποι κατέχωσι τὰ ὑπέρτατα τῶν ἀξιωμάτων καὶ ἂν ἐπιστήθιοι συμπέσῃ νὰ ἦναι φίλοι αὐτοῦ. Τοσοῦτον δὲ βαθεῖα ἦτο ἡ ἐπικρατίσασα ἠθικὴ ἐξαχρείωσις, ὥστε καὶ μετὰ τοσῶτα φοβερά παραδείγματα, ἡ κατάχρησις δὲν ἔπαυεν αἰρουσα τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' ἂν βαθείας εἶχε ῥίζας τὸ κακόν, ἀδάμαστος, ἀνεξάντλητος ἦτο καὶ ἡ τοῦ Θεοφίλου αὐστηρότης. Αὐτὸς αὐτοῦ ὁ κυέστωρ ἐξηλέγχθη ἐνοχὸς πολλῶν ἁδικημάτων· ὅθεν, μετὰ ἐπονείδιστον μαστίγῳσιν, ὁ βασιλεὺς παρήγγειλε νὰ στιγματισθῇ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἡ κεφαλὴ διὰ πεφυρωμένης πίσης καὶ ἔπειτα κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς αἰδίδιον ἐξορίαν. Δύο στρατηγοὶ ἐσπετερίσθησαν ἄγρῳ ἀνήκοντα εἰς πτωχὰς κολογραφίας· αἱ ἀδικηθεῖσαι ἀνεφέρθησαν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις προσέταξε τὸν ἀρχηγὸν τῶν δορυφόρων νὰ φέρῃ αὐτὰς τὴν ἐπιούσαν ἐνώπιόν του μετὰ τῶν ἀντιδίκων· ὥμοσε δὲ, ὅτι ἂν, ἀκροασάμενος τοὺς διαδίκους, εὖρη τοὺς στρατηγοὺς ἐνόχους, θέλει τιμωρήσῃ αὐτοὺς μὲ θάνατον, καὶ, δημεύσας πᾶσαν αὐτῶν τὴν περιουσίαν, θέλει ἐπιτρέψῃ αὐτὴν εἰς τὰς κολογραφίας. Ἡ ἀπειλὴ αὕτη, ἥτις, ὡς ἦτο γνωστὸν, ἐπὶ ματαίῳ δὲν ἐγένετο, κατέπληξε τοὺς σφετεριστάς, οἵτινες ἐσπευσαν νὰ συμβιβασθῶσι μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παρεκάλεισαν αὐτὰς νὰ παραιτηθῶσι τῆς ἀγωγῆς, λαμβάνουσαι τὴν διπλὴν ἀξίαν τῆς τιμῆς τοῦ ἄγρου. Ὁ ἀρχηγὸς λοιπὸν τῶν δορυφόρων ἐνόμισεν, ὅτι εἴμπορεῖ νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ βασιλέως καὶ περιορίσθῃ νὰ ἀναγγεῖλῃ

αὐτῷ τὸν γενόμενον συμβιβασμόν. Ἀλλ' ὁ Θεόφιλος, ὅστις ἤθελεν αἰ διαταγαὶ αὐτοῦ νὰ ἐκτελῶνται κατὰ γράμμα καὶ ἤξευρεν ὁπόση περὶ αὐτὸν ἐπεκράτει ψευδολογία, καὶ ἀπάτη, ἐμαστιγώσας μὲν τὸν παρακαύσαντα ἀξιωματικόν, τὸν διέτρεξε δὲ νὰ προσάγῃ τὰς καλογραίας καὶ δὲν κατηνύασθῃ εἰμὴ ἀφοῦ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῶν τῶν ἰδίων ἤκουσεν, ὅτι εἶναι εὐχαριστημένοι.

Τελευταῖον ἡ κακουργία ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι εὔρε τιμωρὸν τῆς μὲν μοχθηρίας αὐτῆς ἰσχυρότερον, τῆς δὲ πανουργίας, ἐπιμονώτερον· ὁδὸς καὶ πρόμος κατέλαβε τοὺς καταχραστάς παντὸς εἶδους, καὶ ἡ ὑπὸ τοσοῦτον ἀπαισίους αἰωνοὺς ἀρξάμενη, ἐκείνη βασιλεία, ἐφθασεν εἰς ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἡ ἱστορία σπανίως εὐτυχεῖ νὰ ἀναφέρῃ· διότι ἐπὶ ἑπτακαίδεκα ἡμέρας, ὁ βασιλεὺς ἀναζητήσας ἐπιμόνως καθ' ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν ἄνθρωπον ἀδικούμενον, ἐβεβαίωθη, ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ ἔχων νὰ ὑποβάλῃ αὐτῷ παράπονόν τι. Ὅσοι φρονοῦσιν, ὅτι βυζαντινὴ ἐποχὴ καὶ ἐθνικὴ παραλυσία καὶ κυβερνητικὴ ἀνικανότης εἶναι πρῶτοντα τυχοσήμαντα, θέλουσιν, ἐλπίζομεν, πεισθῆ περὶ τῆς πλάνης αὐτῶν, ἅμα παραβάτωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοφίλου καὶ πολλῶν ἄλλων μεγαλουργῶν αὐτοῦ προκτόχων καὶ διαδόχων, δὲν λέγομεν πρὸς τὴν περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατὰστασιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, παρ' οἷς ἡ βίαι καὶ ἡ δυναστεία τοῦ ἰσχυροτέρου πρὸς τὸν ἀθηνέστερον ἐνομιματοποιήθη διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ φεουδαλικῆς πολιτεύματος, ἀλλὰ πρὸς τὴν κατὰστασιν πολλῶν ἐξ αὐτῶν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν εἶχε μὲν ἤδη κατεβληθῇ ἡ φεουδοκρατία, εἶχε δὲ ἤδη συμβῇ ἡ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀναγέννησις.

Τὰ διάφορα περιστατικά ὅσα μέχρι τοῦδε ἀνεφύρομεν ἐμφαίνουσιν προδήλως τὸ βαθὺ τῆς δικαιοσύνης αἶσθημα τὸ ὁποῖον ἐνεφώλευεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Θεοφίλου· ἀλλὰ λαμπρότατον ἐξήστραψε τὸ αἶσθημα τοῦτο ἐν τῇ πρώτῃ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πράξει. Ὁ Θεόφιλος ἐχραώσται τὴν βασιλείαν, ἴσως καὶ τὴν ζωὴν αὐτὴν, εἰς τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος· ἀλλ' εἶπε διότι ἐνόμιζεν, ὅτι ὁ πατὴρ του ἠδύνατο νὰ σωθῇ καὶ ἄνευ τοῦ θανάτου ἐκείνου, εἴτε διότι ἔτασσε δεύτερα πάντα, ὅσκις προέκειτο νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν κακουργίαν, οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ συγχωρήσῃ τὸ ἀνοσιούργημα τοῦτο. Ἡ σκιά τοῦ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου, ἀγωνιζομένου πρὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς τῶν ἀνακτόρων ἐκκλησίας, κατὰ πολυαριθμῶν δολοφονῶν, ἀκρωτηριαζομένου μετὰ τοῦ ἱεροῦ σταυροῦ τὸν ὁποῖον ἐκράτει, ἀποκεφαλιζομένου καὶ αἵματοφόρου συρμένου εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, παρίστατο ἀδιαλείπτως εἰς τὴν ἀγνὴν αὐτοῦ συναῖδησιν, ἐπικαλουμένη ἐκδίκησιν. Ὅθεν, ἅμα καταλαβὼν τὴν ἀρχὴν, προσκαλεῖ τὴν συγκλητὸν καὶ ἅπαντας τοὺς τιμῆς τινος ἢ εὐνοίας, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετασχόντας, νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν Μαγνύραν. Ἐννοεῖται, ὅτι πρῶτοι ἐδραμον οἱ τοῦ Λέοντος δολοφόνοι. Ἐκεῖ προσελθὼν ὁ βασιλεὺς, εἶπε, μετὰ εἰρωνείας πικρᾶς, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὴν προσήκουσαν ἀνταμοιβὴν εἰς τοὺς ἄνδρας, ὅσοι διέπρεψαν ἐπὶ τῷ ζήλῳ καὶ τῇ

ἀνδρείᾳ αὐτῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κατηρώματος ἐκείνου καὶ προσεκάλεσεν ἅπαντας, χωρισθέντες ἀπὸ τῶν ἄλλων, νὰ παρασταθῶσιν ἐνώπιόν του. Πάντες ἔσπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὴν βασιλικὴν πρόσκλησιν, πολὺ ἀπέχοντες τοῦ νὰ φαντασθῶσιν ὅποιον ἦτο ἡ ἐπαγγελλομένη ἐκείνῃ ἀνταμοιβή. Τότε ὁ Θεόφιλος διατάσσει νὰ φέρωσι τὸν σταυρὸν, τὸν ὁποῖον ἐκράτει ὁ ἐκκοπεῖς τοῦ Λέοντος βραχίον, καὶ, ἐπιδείξας αὐτὸν εἰς τοὺς συγκλητικούς, ἠρώτησεν αὐτοὺς, ὅποιος τιμωρίας εἶναι ἀρὰ γὰρ ἄξιοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ τολμήσαντες τοσοῦτον φοβερὸν ἀνοσιούργημα; Ὁμοφώνως δὲ ἀποκριθέντων τῶν συγκλητικῶν, ὅτι εἶναι ἄξιοι θανάτου, ὁ Θεόφιλος, στραφεὶς πρὸς τὸν ἐπαρχον, προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ νὰ τιμωρήσῃ, κατὰ τοὺς νόμους, τοὺς βεβήλους ἐκείνους, ὅσοι ἐκαυχῶντο ἐπὶ τῇ ἱεροσύλῳ τιμῇ του ὅτι ἐπίδαλον χεῖρας ἐπὶ τὸν χριστὸν τοῦ Κυρίου καὶ ἐπὶ τὸν Κύριον αὐτόν. Μάτην ἤδη οὗτοι ἐπεκαλέσθησαν τὸν ἔλεον αὐτοῦ, μάτην ἐκραύγαζον, ὅτι ἂν δὲν ἀπῆλλαττον τὸν πατέρα του ἀπὸ θανάτου βεβαίου, οὐδ' αὐτὸς ἤθελεν ἤδη βασιλεύει. Ὁ Θεόφιλος ἤθελε νὰ παύσῃ τὸ μέγα ἐκεῖνο τῆς δολοφονίας τοῦ ὑπερτάτου ἄρχοντος κακόν, ἤθελε νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι οἱ ἔνοχοι δὲν δύνανται νὰ ἐλπίσωσι σωτηρίαν οὐδ' ἀπὸ αὐτῶν ἐκείνων ὅσοι ἀπὸ τῆς δολοφονίας ὠφεληθήσαν· ὅθεν ἅπαντες ἀπήχθησαν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον καὶ ἐκατομήθησαν αὐτόθι.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον.)

—•••••

Ἡ ΤΥΧΗ ΑΓΑΠΗ ΤΟΥΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ.

Ὁ πατὴρ τοῦ κόμητος Νεσελρόδου, τοῦ περιφανοῦς πρωθυπουργοῦ τῆς Ῥωσίας, διατρίβων, ἄγχιμος ἐτι, εἰς Φραγκοπόρτιον, ἐγνωρίσθη μετὰ τραπεζιτικῆς τινος οἰκίας, συγκειμένης ἀπὸ δύο ἀδελφῶν καὶ μιᾶς ἀδελφῆς. Ἀγαπήσας τὴν κόρην ταύτην καὶ ἐννοήσας, ὅτι τὸ αἶσθημα αὐτοῦ δὲν ἀποκρούεται, ἐζήτησεν αὐτὴν εἰς γάμον. Ὁ κόμης ἦτο στρατηγὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἀλλὰ στρατηγὸς διαθέσιμος προστούτοις εἶχεν ἄλλοτε περιουσίαν ἀξιόλογον, ἀλλὰ ἡ περιουσία αὕτη εἶχεν ἐλαττωθῇ πολὺ, διὰ τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ ἀνδρός. Ὅθεν οἱ τραπεζίται ἐδίστασαν νὰ δώσωσι τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ μάλιστα τὴν ἐξ ἐνὸς ἑκατομμυρίου ρωσικῶν συγκειμένην προικὰ τῆς εἰς ἄνθρωπον, ὅστις δὲν εἶχε πρὸς τὰ χρήματα τὴν εὐλάβειαν ἐκείνην, δι' ἧς καὶ μόνης αὐτὰ καταπειθόνται νὰ μὴ ἀποδημήσωσιν ἀνεπιστρεπταί. Ὅθεν ἀπέφυγον τὴν πρότασιν εὐσχήμως, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ἡ παραγγελία τοῦ ἀποθανόντος πατρὸς τῶν ἦτο νὰ μὴ συζεύξωσι τὴν κόρην του εἰμὴ μὲ ἄνθρωπον ἔχοντα ἐπάγγελμα ἀσφαλές καὶ ὀριστικόν. Ὁ κόμης δὲν ἀντεῖπέ τι εἰς τὴν τραπεζιτικὴν ταύτην ἀπόφασιν, ἀλλὰ, μεταδὲς ἀμέσως εἰς Πετρούπολιν, κατορθώνει, διὰ πολλῶν φίλων τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐν τοῖς πρῶτοις, νὰ διορισθῇ